

«Αντιγόνη» του Σοφοκλή

Μαρία Κυριάκη

11/12/2019

Η **Ομάδα Σημείο Μηδέν** καταπιάστηκε φέτος με την αρχαία τραγωδία μετά από πολύμηνο εργαστήριο, επιλέγοντας την Αντιγόνη σε μια νέα μετάφραση του Δημητριάδη ειδικά για τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας και της παράστασης. Μετά από μια επιτυχημένη έναρξη την Άνοιξη που μας πέρασε και μια καλοκαιρινή περιοδεία, η παράσταση επιστρέφει στο σημείο εκκίνησής της, στον κλειστό νέο χώρο του «Άττις» όπου και την παρακολούθησα. Τελετουργικό θέατρο, με έντονη την συμμετοχή των σωμάτων, την αντιπαράθεση των ενεργειακών αντιθέσεων και την δυναμική των έντεχνα επεξεργασμένων φωνητικών εκφράσεων που εξωτερικεύουν από την έναρξη κιόλας της παράστασης την διαρκή διαμάχη ανάμεσα στο χρέος και την αναγκαιότητα, το φόβο και την τόλμη, την υποταγή και την ανυποταξία, την επιβολή και την υπονόμευσή της.

Αν ο συντηρητικών αντιλήψεων Σοφοκλής με την τραγωδία του αυτή και γενικότερα με το έργο του τοποθετείται ενεργά υπέρ των πατρογονικών αξιών και κατά της οποιασδήποτε παραβίασής τους, η Αντιγόνη του Στρούμπου, εμφανίζεται ως ένα ον εξεγερμένο και επαναστατικό ενώ ο φορέας, της έστω προσωρινής εξουσίας, με την ιδιότητα του βασιλέα εμφανίζεται σαν η κρατούσα αρχή με την οποία η σύγκρουση θα είναι αναπόφευκτη στο όνομα της διεκδίκησης της κάθε μορφής ελευθερίας, ψυχικής, πνευματικής και υλικής. Ο χορός συγχωνεύεται με τη δράση των ηρώων αφού τον αναλαμβάνει η ομάδα και γίνεται ένα έντεχνα χορογραφημένο «τελετουργικό» με έντονο το βακχικό στοιχείο, μήτρα που κυφορεί και γεννάει τον λόγο της ηρωίδας αναμεμιγμένο με τον δικό του, περισσότερο σαν μια κραυγή εξέγερσης παρά σαν παρακαταθήκη της νόμιμης και ηθικής τάξης των πραγμάτων. Ξεκινώντας από την ανάγκη της να θάψει τον αδελφό της η Αντιγόνη μετατρέπεται μέσα από την εξέλιξη της δράσης σε μια συμβολική παρουσία, γίνεται ένα εξιλαστήριο θύμα που οδηγείται στον νεκρικό

θάλαμο μέσα από την ακατάβλητη ανάγκη του, να υπερασπιστεί τη «ζωή». Η ερμηνεία της Ασουάντ είναι βαθειά συναισθηματική και ταυτόχρονα παγανιστική μέσα από τις έντεχνα επεξεργασμένες κραυγές του θρήνου της, που θυμίζουν μοιρολόγια των λαών της Μεσογείου ή της μέσης Ανατολής. Η ηρωίδα στην συγκεκριμένη παράσταση, μέσα από την σύγκρουση με τον εξουσιαστή θείο της, επωμίζεται την αδυσώπητη μοίρα του εξεγερμένου όντος που είναι καταδικασμένο να θυσιαστεί για να εδραιώσει το δίκιο του, να προσφέρει τον εαυτό του βορά όχι στα αγρίμια όπως ο νεκρός αδελφός αλλά στην σχιζοφρενική τρέλα του βασιλέα που μόνο μέσα από τον θάνατό της και τις συνέπειές του θα μπορέσει να αντιληφθεί το μέγεθος της ύβρεως και να αποκαταστήσει το δίκαιο, επαναφέροντας το μέτρο ως κώδικα ηθικής για την πολιτεία. Η ηθοποιός επιτυγχάνει σε μεγάλο βαθμό να συγκλονίσει τον θεατή με την έντονη σωματική παρουσία της, τις σπαρακτικές εκρήξεις της και τις πλούσιες διακυμάνσεις του λόγου της.

Ο Κρέων, ερμηνευμένος από τον Γώγουλο, και ως ηγέτης παραδομένος στην αλαζονεία της εξουσίας του αλλά κι ως συντριμμένος από τα απανωτά χτυπήματα εκπεπτωκώς βασιλέας, ακολουθεί μια εντυπωσιακή σωματικότητα η οποία διαποτίζει την παρουσία του με μια αρχέγονη, ζώδη δύναμη, μια ενστικτώδη τυφλότητα μέσω των διάπλατα ανοιχτών οφθαλμών, που έρχεται σε έντονη αντιπαράθεση με την πνευματική καθαρότητα και την διαύγεια λόγου και κίνησης χαρακτηριστική της εσωτερικής οράσεως και της υπερβατικής μυστικιστικής γνώσης, του μάντη Τειρεσία, ερμηνευμένου από την Ιγγλίζ.

Η μετάφραση στοχεύει λιγότερο στην κατανόηση του κειμένου και περισσότερο στην μελωδικότητα του τραγικού λόγου και στην ανάδειξη της συμβολικής του διάστασης.

Τα κοστούμια αποκαλύπτουν τις δονήσεις των σωμάτων κι η κινησιολογία εξυπηρετεί απόλυτα και το τελετουργικό στοιχείο που καθορίζει την σκηνοθεσία και τις συναισθηματικές διακυμάνσεις των ηρώων. Οι ήχοι των μουσικών παρεμβάσεων απόλυτα συντονισμένοι με τις σωματικές δράσεις και τις φωνητικές διακυμάνσεις, ενισχύουν το αποτέλεσμα σε συνδυασμό με τους δραματικούς φωτισμούς, προσφέροντας στον θεατή μια πολύ καλά οργανωμένη παράσταση, αποτέλεσμα γνώσης, σκληρής δουλειάς αλλά και ενσυναίσθησης. Η παράσταση όπως και όλες οι υπόλοιπες της ομάδας δεν είναι ένα θέαμα

εν εξελίξει αλλά μια βιωματική εμπειρία που αποκαλύπτει στον κάθε θεατή όχι μόνο το δραματουργικό δρώμενο αλλά και τις εσωτερικές του δυναμικές, τα ψυχικά και πνευματικά όριά του και τη δυνατότητα υπέρβασης τους. Μην την χάσετε.